

A tranzitszállítás

Dunai Imre alezredes

Az utóbbi években a harcoló csapatoknál megnövekedett a tüzerő, korszerűbb fegyverek kerültek rendszerbe. Ez magával hozta a nagyobb mennyiségű lőszer és egyéb anyag felhasználást. A nagymennyiségű lőszer felhasználásához nem, vagy csak részben igazodott a szállító kapacitás. Így a magasabbegység csapatainak lőszer ellátása a harcnap folyamán csak úgy biztosítható, ha az előljáró magasabb ellátó tagozat besegít, ellátó, szállító alegységekkel.

A fentiek megvalósulása az utóbbi években kialakult formában, az ellátási tagozat, vagy tagozatok kihagyásával a felhasználóhoz való leszállítással történik. Ez a szállítási megoldás a túlterhelt, harcoló magasabbegység, egység ellátó tagozatot mentesíti a szállítási feladatok egy részének végrehajtásától. Az ellátó tagozatok kihagyása nem jelenti azt, hogy azok felelőssége saját csapatuk vonatkozásában az ellátásba megszűnik.

Az anyag átvétele, átadása, hds., (ellő. dd.)-Ho., Ho-e., illetve e.-z. viszonylatokban a szolgálati alárendeltségnek megfelelően az előírt nyilvántartások alapján történik.

A fentiekben meghatározott szállítási formát a közlekedési szakszolgálat tranzitszállításra nevezte el. A tranzitszállítással továbbított szállítmány tranzitszállítmánynak, és a vele járó feladatok rendszerét tranzirállásnak ismertük meg. A felelősségteljes ellátási, szállítási feladatot a fentiekben leírtak szerint több ellátó tagozat hajtja végre ellátási tagozatok területén, sávhatárain belül. A szállítási feladatnak célirányosnak, gyorsnak és megbízhatónak kell lennie.

Ha figyelmet fordítunk a felsorolt követelményekre, valamint a kapcsolódó feladatokra, úgy látható, hogy a feladatokat csak magas fokú szervezettséggel és felkészültséggel lehet végrehajtani.

Az utóbbi években végrehajtott gyakorlatokon alkalmazott tagozat kihagyásos szállítások tervezése, gyakorlati végrehajtása alapján, megítélésem szerint az alábbiakra kell figyelemmel lenni, *tranzitszállítások végrehajtása során*:

- tranzitszállítások alapelveinek érvényesülése;
- a szállítmányok szervezése és összeállításának lehetőségei;
- a tranzitszállítmányok minden oldalú biztosítása;
- a szállítmány átadás-átvétele, okmányolások. Szállítási technikai eszköz átadása, meghatározott időre alárendeltnek;
- a szállítmány lépcsőzése, szállítmány átrendező körletben, egységek, alegységek részére;
- szállítmány bevezetése az egység-, alegységaktárba, illetve tüzelőállásba.

Az anyag átadása, lerakása - átrakása;

- a szállító gépkocsik, lépcsők gyülekeztetése a visszafelé történő szállítások megszervezése;
- a szállítóoszlop megalakítása, bevonulás a kiindulási helyre.

A felsorolt feladatok végrehajtásának hogyanja, az elmúlt években a gyakorlatok végrehajtása során, rendszeresen felvetődött. Egy adott harcnap szállítási feladatai között, minden esetben szerepelt a tranzitszállítmány, amit az előjáró biztosított, illetve intézkedésben kiadott.

A kiadott szállítási feladattervben nem lehetséges részletesen, a fentiekben felvetődött problémákra intézkedni, eligazítást adni. Ezért tartom célszerűnek a gyakorlatok tapasztalatai alapján, a valóságot megközelítve és a lehetőségek figyelembevételével, választ adni a problémákra, kérdésekre. Az itt leírtakban a tranzitszállítás rendszerének egy lehetséges változatát fogalmaztam meg. Fontosnak tartottam, hogy a végrehajtáshoz módszert adjak. Végül, kerülve a bonyolultságot azért is, hogy személyi állomány kiképzésére, felkészítésére alkalmas legyen.

A tranzitszállítások alapelvei:

A megnövekedett anyag utánpótlás, korszerűsített, hatékony szállítási, ellátási forma. Biztosítja a nagy mennyiségű anyag gyors lejuttatását a harcoló csapatokhoz, ha célszerű, úgy ellő, dd.-tól a tüzelőállásig.

Alkalmazásával elérhető a főirányban támadó, vagy védő ho., illetve ezredék anyaggal (lőszerrel) történő gyors ellátása, utánpótlása. Nagy előnye még, hogy az anyagellátó tagozatonként nem kerül átrakásra. Így jelentős rakodó kapacitás szabadul fel, illetve az anyagellátás áramlási sebessége elérheti az MNHF-ség által megkövetelt értékeket.

A tranzitszállítmányok szervezése és összeállításának lehetőségei

A szállítmány szervezését minden esetben az előjáró ellátó tagozatok irányító parancsnokság (htp. szerv) végzi. Az anyagi eszközök utánszállítása központi irányítással, szervcéssel valósul meg. A szervezést azzal a gondolkodással kell végezni, hogy valamennyi szintű ellátó, szállító szervnek közös ellensége ellen harcoló csapatok anyagi ellátását kell végrehajtani.

Nem szabad ellátó tagozatként szervezni és ezzel a szervező és végrehajtó erőket megosztani, szétforgácsolni. Nem szabad ragaszkodni a saját szállítóeszközhöz elvtelenül, mert az a szállítókapacitás rossz kihasználását idézi elő. Nem korszerű az anyagellátás, amikor a szállítóeszközök a csapathatár tagozatban felmálházott állapotban, (pl. ho., e., htp. II lépcső) egész harcnap, mint anyag-tároló állvány várakozik körletben a napvégi feltöltés végrehajtására.

A tranzitszállítás szervezésének szükségességét a harcoló csapatoknál kialakult anyagi készletek helyzete, illetve a tervezett (várható) harc feladat harározza meg.

A szállítás tervezésénél, figyelemmel kell lenni, hogy mi a harcoló, alárendelt érdeke és hogy biztosítva legyen annak ellátása. Figyelemmel kell lenni olyan lehetőségekre is, hogy az alárendelt szállítóeszközeit is bevonjuk a tranzitszállítmányba. Ezzel, nő az ellő. dd. szállító ereje, így nagyobb szállító kapacitás áll be a korszerűbb tranzitszállítás rendszerébe.

Szervezési kérdésként jelentkezik az anyagbiztosítás formája. Le kell szabályozni, hogy a szállítóeszközök átadásra kerülnek-e és meddig maradhatnak az

ellátott tagozatnál. Meg kell határozni, hogy az anyag elszállítása után, milyen anyag vagy sebesültszállítást hajtsanak végre, a leürült szállítóeszközök. Szervezni kell a tranzitszállítmány biztosításának feladatait. Ezen belül meg kell határozni, hogy ki, milyen erőket biztosít az ellenséges behatások elleni védelmi, illetve rakodási feladatokhoz.

A tranzitszállítmány feladatát csak akkor tudja teljesíteni, ha az ellátott csapat a szükséges anyagot kapja, kevés eltéréssel. Ehhez az szükséges, hogy a szállítmányt az igények alapján kell összeállítani. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy az ellátandó csapatok (ezredek, zászlóaljok) számának megfelelően legyen lépcsőzve a kiszállító oszlop, és a lépcsőkön belül is érvényesüljön a csapat anyagi igénye.

Célszerű a fentiek biztosítása miatt a csapatok igényét az oszlopmegalakító anyagi bázisra eljuttatni és annak alapján összeállítani a lépcsőket illetve az oszlopot. Ez úgy is megoldható, hogy a ho. fegyverzeti szolgálat löszereplató tisztje el megy a löszert biztosító bázisra és ott az igények ismeretében segít összeállítani az oszlopot.

A szállítmány löszert bázison vagy ellő. dd.-nál való összeállítása, nagy előnyt biztosít a szállítás további végrehajtásában. Nem kell sok időt eltölteni az oszlop átrendezésére a csapatok igényének megfelelő olyan területen, ahol az ellenségetevékenység veszélye állandó. A szállítóoszlop a fentiek ellenére más szakmai problémák miatt úgy is összeállítható, hogy nem érvényesülnek a fentiekben leírt előnyök. Ebben az esetben a csapatok közelében a ho. fegyvernemi (löszert esetén fv.-i) szolgálat irányításával, a ho. ellő. z. végrehajtása mellett, szállítóoszlop átrendező körletben (SZÁK) kell a csapatok, ezredek részére szükséges bontást végrehajtani. Ennek egy formája, hogy az egy oszlopban várakozási körletet foglaló ellő. dd. oszlopából lépcsőket hozunk létre a ho. fegyverzeti szolgálati főnök anyagelosztója szerint.

A szállítmány átrendező körlet megnevezéssel, egy olyan területet kell megválasztani, a ho. ellő. z.-nak, amely biztosítja a feladat végrehajtását. Így figyelembe kell venni, hogy az érkező tranzitszállítmány menetvonala irányába legyen a SZÁK. Közlekedésre alkalmas utak legyenek a körletben. A tranzitszállítmány nagy mennyiségű szállítógépkocsik részére rejtést és lehetőleg természetes fedettséget biztosító várakozó körletet kell biztosítani. Biztosítani kell, az oszlopból való kisorolás, illetve a lépcsőkbe való besorolás látható jelzésekkel (fényjelzésekkel) történő irányítást. Amennyiben ez nem lehetséges a rejtettség miatt, motoros összekötőkkel, illetve kisteljesítményű rádiókkal kell vezetni a lépcsők megalakítását.

Az egységek részére kisorolt, szállítólépcsők részére besorolási utakat kell biztosítani. Ezek legyenek a csapataik irányába. Hátrafelé mozgás ne történjen. Végül, biztosítani kell a körlet őrzés-védelmét, minden oldalú biztosítását. Különös figyelemmel kell biztosítani a személyi állomány ellenség légitámadásai elleni védelmét. Létre kell hozni és készenlében tartani tüzoltó részleget. Az állomány legyen kész védelmi és önvédelmi feladatok végrehajtására. Ki kell jelölni a riadó és védőkörletet. A feladat végrehajtásához biztosítani kell a forgalomszabályozó erőket. Alapvetően mindazokat kell biztosítani, amelyek szükségesek az anyagátadó ponton való ténykedéshez. Itt azonban gyorsabban kell elvégezni az átérésztést, mert az ellenség tevékenységére a tranzitszállítmány álló helyzetben igen érzékeny.

A szállítólépcsők bevezetése egység, alegység raktárba vagy tüzelőállásba

Az előzőekben leírtak szerint az egységekre lépcsőzött anyagi szállítólépcsők az eredeti parancsnokaik megmaradása mellett bevezető tiszthelyettest vagy tisztet kapnak. Azok jól ismerik a harcoló egység raktár, vagy tüzelőállás helyét, megközelítésének útvonalát. Nagyon fontos, hogy az ellenség tűzfegyvereinek közelébe érve gyorsan tudjon a szállítólépcső mozogni. Ne legyen eltévedés, bizonytalanság miatt lassítás. A szállítólépcső parancsnoka a tranzitszállító oszlopparancsnok alárendeltségében marad. Így a lépcső menete alatt is érvényt szerez az eredeti oszlopra kiadott menetparancsnak. Lebontja, pontosítja szállítólépcsőjére a menetparancs biztosítási feladatait és azokat betartattja. Az anyag átadását a ho.-tól hízított ti., tts.-el közösen hajtják végre és okmányolják.

A szállítólépcső gyülekeztetése a visszafelé történő szállítás megszervezése, végrehajtása

A szállítólépcső parancsnoka az anyagátadás után gyülekezteti a gépjárműveket. Kihirdeti menetparancsát, megszervezi a biztosítást és ha nem nagyon szükséges, úgy pihető és érkezés nélkül megkezdheti menetét a szállítóoszlop gyülekezési helyére. Amennyiben visszafelé is kap szállítási feladatot, úgy a rakodás helyére menetel. A visszafelé szállítás biztonságos végrehajtása érdekében szükséges, hogy az czred vagy ho. illetékes szolgálati főnök (pl. sebesült kiürítésnél az ü. szolg.) szervezze meg a lépcső bevezetését és a sebesültek vagy egyéb anyagok felrakását. Ezek után a szállítólépcső vonuljon a lépcsők gyülekezési helyére. Ennek célszerű azt a helyet meghatározni, ahol az oszlop lépcsőre való bontása történik, tehát az átrendező körletet. Innen tovább az oszlopparancsnok vezetésével menetelnek vissza az egységükhöz.

A visszafelé anyagot szállító lépcsők a gyülekező helyről mehetnek a ho., illetve attól hátrább elhelyezkedő (települt) eü. vagy egyéb anyagi bázisra attól függően, hogy a kiürítést, hátraszállítást elrendelő parancs hogyan határozza meg.

A tranzitszállítást végrehajtó oszlopparancsnok a lépcsők gyülekező helyén történő összezárása után, menetparancsot ad ki és pontosítja a biztosítási feladatokat. A lépcsők gyülekezésének sorrendjében végrehajtja a soros útkeztetést. Ezek után az oszlop a részére meghatározott parancs szerint bevonulhat a kiinduló helyére, illetve vételezés céljából anyagi bázisra menetelhet.

A tranzitszállítást végrehajtó oszlop, lehető legbonyolultabb változatát érzékeltetem. Egyszerűbb a végrehajtás, ha a tranzitszállítást végrehajtó oszlopot nem kell megosztani. Ez esetben egy magasabb elő. tagozatból alacsonyabb tagozat, vagy tagozatok kihagyásával egy oszlopban történik az anyag kiszállítás a csapatnak.

A tranzitszállítás végrehajtásának egy lehetséges és általam célszerűnek megítélt változatát érzékeltetem a fentiekben. Elsősorban fontosnak tartom, hogy rendszere legyen a szállítás végrehajtásának. Szükségesnek tartom, hogy a béke kiképzés keretében a szállítószolgálat személyi állománya, parancsnokoktól a gépkocsivezetőkig megismerjék a tranzitszállítás alapjait. Jelen anyagot úgy igyekeztem összeállítani, hogy a tranzitszállítás végrehajtásának oktatására alkalmas legyen.